

„ЗАСТАВА“ излази трипут у недељу, средом, петком и недељом.

Цена је на годину 12 фор. на по год. 6 фор. на четврт године 3 ф. на месец 1 фор. а. вред. за Аустрију, а за Србију на годину 120 гроша на по год. 60, а на четврт године 30. гроша.

ЗАСТАВА.

Огласи се рачунају по количини врта, које из гармонта заузимају, и за сваку врту плаћа се увек по 6 нов., за жиг увек по 30 н. Дописе се шаљу уредништву, а предплата и огласи администрацији „ЗАСТАВЕ“ у Нови Сад, у кући број 858. код „златног једнорога.“

Број 23.

У Новоме Саду у среду 25. фебруара 1870.

Год. V.

У Новом Саду 24. фебруара.

По једном брвојаву из Котора, кога донеше бечке и пештанске новине било је на граници црногорско-аустријској сукоба између аустријске и Црногораца, при коме је један Црногорац мртав остао. Тај сукоб се догодио са посадом аустријске војске у тврђави Прешници, одкуда су војници пуцали на Црногорце. Касније нападају опет Црногорци једну патролу аустријски стрелца (јегера) која је крстарила између Копића и Прешнице, и врате им мило за драго, убију једног стрелца. У течају дана почеше се црногорци скупљати са свију страна и у великој мјожини, но касније се опет разиђоше. Од тога доба није се ништа догодило — тако завршује брвојав.

Иако држављани аустро-угарски нису те среће, да им административни политички органи поштују тајну писама, и како су принуђени сносити и тајну и јавну цензуру коју та власт врши над сретством саопштавања мисли и догађаја, то лако може бити, да за дуже времена нећемо бити у стању праве узроке и ток тога сукоба дознати — него ћемо по извештајима „пресбирова“ који се најпре тамо дотерују, морати изнети факта нашем читалачком свету, ма да унапред морамо изрећи да сумњамо у њиху непристрасност.

Што се самог сукоба тиче, држимо да неће за собом повући никакве озбиљније последице, које би изазвале опаснији замршај међу те две суседне државе, пошто се мора узети да Црна Гора, ма она шта имала против Аустрије, неће тражити кавге сада, кад би то пре неколико месеци могла учинити са надом на бољи успех. А и аустријска политика неверујемо да би сад пошла тим путем, за који је пре неколико месеци држала, да ће је одвести целим. Овако кад се добро уочи ситуација европске политике како данас стоји, било би врло неуместно држати да је сукобу томе какав дубљи узрок, или још и прорачунена намера каква, него просто зајевница, која је проистекла из непромишљености од стране дотичних Црногораца с једне, и доказане не тактичности царске војске с друге стране. „Вандерер“ и не сумња да се такве „изненаде“ неће у будуће дешава догађати, пошто им узрок лежи у спољној политици аустријског кабинета према Турској, који је још и потпомогнут несрећним ратовањем у Воци Которској, где је аустријско оружје и последњи удар добило у очима славенског жигља у Турској. На срећу — вели даље — лежи нам у власти да можемо придобити симпатије славенског народа у Турској и то врло лако; само треба да Аустрија напусти данашњу своју политику према Турској, и да узме противну, — а ово јој саветујемо!

Питање о разрешењу једног дела крајине запело је јако, и судећи по „тону“ којим мађарске новине о томе пишу, може се узети да се неће тако брзо ни решити, поред свет уверавања „Пест. Л.“ који је пре неколико дана тврдио, да ће се диференција која је међу оба министарства у том питању искочило, поравнати на скоро. „Н. сл. Л.“ пишу о томе из Беча, да је погодба у тој ствари запела е тврдоглавост бечког министарства, које с тим хоће народима у Циолајтанији да покаже, како уме бранити интересе њихове наспрам Мађара. Према томе, како се у „близину трона“ жељно ишчекује коначно решење тога питања, нада се дописник да ће министар финансије Бреста до који дан добити „миг“ с највишег места, који ће бити кадар пољубити сталност данашње владе у овој ствари. А много би допринело брвом и добровољном решењу тога питања — вели допис. диле — кад би се угарски министар-председник одважно да сабору угар. саопшти стање то ствари, и тако истоме даде прилике да може манифестацију учинити у корист тога решења.

Но о правом узроку, који спречава разрешење војне крајине у духу мађарске политике не говори ни један њихов лист, а тај би један разбирати у публикацију сву забуну. По „Политици“, узрок је тај, што је бечка влада искала да се Мађари изјаве да осим војне крајине неће ништа више тражити од циолајтаве, и на Далмацију, које би се у овом случају одрекли; а то никако није вољни учинити. С тога оставише то питање не решено, до боље згоде.

Бечком „рајхсрату“ поднела је влада преко

министра унутарњих послова, закључке земаљског сабора о непосредним изборима. У истој седници на интерпелацију једног заступника, због предлога о војничком судском поступку одговорио је министар правде, да су предлози још месеца октобра послани мађарском министарству, које их још до данас није повратило. Законодавно тело у Француској никако да се стално у странкама учврсти; крајња левица конституисала се из ново као десница, али се још није сталожила, јер се једни хоће да придруже Диверноа-у други опет веће сасвим да раскрете с кабинетом.

Из Италије стижу гласови, да су Шпанијалци понудили круну шпанијску опет једном Талијану и то — херцогу тошканском.

У Румунији изабрали су у једном изборном срезу за заступника раз-кнеза Кузу, и скупштина је тај избор одостоверила. Неки листови држе да ће садашњи кнез услед тога распустити скупштину, и приближити се странци Брањеној.

Збор код алмашке цркве у Новоме Саду.

У недељу на беле покладе, 22. фебруара, држали су Срби из Новог Сада и из околине велики збор због парнице, коју је бан хрватски против новосадашког посланика Светозара Милетића подигао. Већ одмах после подне врвео је силан свет улицама, које воде алмашкој цркви. На читав сат напред, пре него што ће се збор започети запремале су грдње гомиле људи сокак код алмашке цркве и алмашку порту. Око 4 сата отворен је и сам збор. Отворио га је др. Степа Павловић и разложи је какав значај имају овакви зборови, — како је по уставу ове земље дозвољено грађанима скупљати се на овакве састанке и ту се о општим стварима поразговарати и поучити. Затим је споменуо, ради чега је данашњи збор сазван, и позвао је браћу, која имају шта рећи или какав предлог довести, да по реду говоре и предлажу.

На ово изиђе Ваца Ђурђевић на среду и разложи потанко целу ствар, због које се данас састало и исприча све поводе парнице, што је против Милетића подигнута, верно описујући данашње стање народа у троједној краљевини. После тога прочита гласак из „Заставе“, због кога је парница против Милетића подигнута. Читање ово прекидано је бурним усклицима од стране народа. Затим је говорник у разјашњење чланку укратко карактерисао особе, које су суделовале у данашњем закључку о укидању ћирилице у Срему, напоследку поднесе шест одлука збору, да их овај усвоји и као своје прогласи. На ове одлуке народ се једнодушно и громко одзивао.

Тоша Педељковић изјављује да се слаже са предложеним одлукама у свој опшарности. Пристаје на њих стога, што држи, да је сада време кад треба да јавно потврди, да је народ са народном странком у којој је и Милетић, једно исто, а мисли да нам је и дужност то сада пред светом и владом изказати кад смо и досад приватно говорили, да се са Милетићем слажемо и да је он само израз свих нас. Но да се неби нико сумњао, да ли ми имамо права изјављивати негодовање бану, почем он влада у Троједници а ми живимо у једном делу Угарске, објаснује да су Троједница и Угарска две круновине, али сачињавају сада једну државу, почем осим својих посебних влада имају међу собом и заједничких послова, заједничке министре и заједничко представништво, они су сада две одаје једног срца и штогод се догађа у једној одаји то се осећа и у другој. Но осим тога ми смо један народ са народом у Троједници, а по природном праву и духу времена сваки народ треба да има за себе државу или бар да буде целокупан у савезу државном, с тога би ми имали права не само казати своје негодовање бану Рауху, који је у Троједници, него и свима другим испријатељима народа српског и хрватског, па ма небили они из ове државе.

Алек. Сандић говорио је народу о ћирици. Изложи је народни значај ћирилице и описао је укратко судбину њену од постанка јој до данашњег дана. На основу тога констатовао је грдну повреду народног достојанства од стране хрватског сабора и изјављује се потпуно за одлуке, које је Ђурђевић донео.

Др. Милај Ђурђевић из Руме изјавио је поздрав скупљеној браћи на збору од стране

румских Срба, и обележио је у неколико речи рад Светозара Милетића.

Владимир Јовановић као гост из Србије поздравља браћу, која су у осећању своје уставне свести сложено устала да стану сви за онога, који је сватда и свугде за све стојао и стоји. Он је разјаснио да се овим уставним отпором не иде против Мађара ни против Хрвата него се иде против силедија а у одбрану слободе, која је општа, дакле свију људи, наша тако исто као што је „Мађара и Хрвата.“ Тиме што бранимо слободу, бранимо себе саме, јер као што Милетића данас оптужују, тако могу и нас сутра оптужити, као што смо и нашег честитог брата Јову Павловића (уредника „Панчевца“) на затвор озудише. Он потпуно усваја поднешене одлуке, само што још од своје стране предлаже да се уметне, да ми завидимо Милетићу, што може изићи на суд као бранилац права и слободе. Ова допуна усвојена је једногласно.

После тога прочитају се још једном одлуке, и старшина збора ушта народ, да ли их прима и усваја. На што се бурним усклицима цео народ једногласно и једнодушно одазва.

На овоме збору било је преко хиљаде људи. А осим Новосађана било је још и заступника из ових места, — из Футога, Пироша, Кисача, Сентомаша, Паланке, Обровца, Сомбора, Фелдварца, Каћа, Жабља, Госпођинаца, Чуруга, П. Бечеја, Панчева, Черевина, Фрита, Руме, Лединца, Каменице, Карловаца, Шнда, Сусека, Заграда и Чака у Србији.

Збор је трајао пуна два сата, и за то време стизали су брвојавни поздрав са свију страна, које смо овде саопштавамо:

Из Панчева. — Распалимо пламен народне свести, па ће нестати дима, што гуши наш народ. Поздрав збору! Живио Милетић! — „Панчевца“.

Из Карловца (у Хрватској). — Поздрављамо браћу ваш састанак и напад на светињу српску. Живио Милетић! — Србли Карловачки.

Из Ст. Градишке. — Браћо! Нек вам буде глас попут грома! Ријечи ваше попут муње, нек расветле мутно небо српско! Вихор свести ваше нек развучи задимљену земљу нашу! Реците гласно, да је збиља Милетић понос свију нас. Живели браћо! Живио Милетић! — У име овдашње крајишке браће ваше — Угринић.

Из В. Бечкорека. — Поздрављамо браћу на збору, и ако нисмо због касно примљеног позва тамо, придружујемо се вашем раду. Из свег срца велимо: живио српски народ, који свог изборника Светозара не напушта! Живио Светозар! — Никола Буковаца, Ђока Димитријевић, Пера Вук, Степа Николаић, Пера Поповић Хала, Алекс. Вук, Константин Јанковић, Јоца Поповић, Јаша Векеки, Ђока Јанковић, Тоша Стевановић, Мита Димитријевић, А. Поповић Пеција, Паја Димитријевић, Алекс. Бачић, Ђура Димитријевић, Тоша Анагности.

Из Шнда. — Злотвори српски нек чују, да име Милетић име је свију нас, а ко њега дирне, врећа име српско, врећа све нас. — Шиђани.

Из Вршца. — Штовани зборе! Усвајамо вам закључке. Милетићеве назови наши су. Што он то ми. Живио Милетић! — Др. Милосављевић и другари.

Вршцац. — Надвладајте, ил падајмо. Милетића нашег недајмо! Недајмо се. Вршачка омладина.

Кад су одлуке већ усвојене биле, саопшти Миша Димитријевић како је бан Раух знао преко својих удворица израдити, да му разне општине из троједне краљевине своје поуданице пошљу, и како се том приликом једни град Карловац одликовао, који не само да није хтео поузданицу бану послати, него му је још и непоузданицу послао, па онда како су се врши карловчани и сада овоме збору поздравом одавали, и предложи да овај збор сада поздраву градско заступство Карловца и честита му на његовом мушком држању. Овај се предлог једногласно усвоји и одмах се опреми брвојав.

После овога развило се свет са збора уз усклице „живио Милетић!“

Према познатој политичној свести нашег становништва држимо да баш није морало бити полицијске контроле на том збору.

О д л у к е

што их је збор донео, ово су:

„Срби скупљени на збору код „ајмашке“ цркве у Новоме Саду 22. фебруара 1870. — по братском разговору и договору једнодушно и једногласно пред судом над судови, пред јавним мњењем:

1-во дижу глас свој противу силе и неправде, што их данашњи хрватски бан, барон Раух својим против-уставним бановањем шири у здруженим краљевинама Хрватској и Славонији са Сремом; и протестује противу самовласти са којом он упркос свима законима човечности а без одговорности морално и материјално притискује браћу нашу Србе и Хрвате;

2-го означају га као главног виновника, што је октројисани незаконити загребачки сабор својом одлуком у седници 29. септ. (11. окт.) 1869. изабацио ћирилицу из јавних званија у Срему, и тим повредио све гаранције, које устав даје најважнијем праву човека и грађанина, праву да слободно бира начин и сретства за израз својих мисли;

3-ће у поступку загребачког „справишта“, нарочито оних чланова, који су гласали за ту одлуку — Срби сабрани на збору у Новоме Саду виде са жалењем намеру, да се посеје семе раздора међу једнокрвном браћом, Србима и Хрватима; али се и теше уверењем да је братска свест дубоко ухватила корена у срцу српско-хрватског народа крвљу, судбом, свима интересима човечанства уједињеног;

4-то одобравају и потпуно поверење изјављују Светозару Милетићу, што мушки изиђе на браник за ћирилицу супрот бану Рауху и „справишту“ му: што је Светозар Милетић написао у одбрану тог писма нашег — јесте веран израз осећања и свести васколиког народа српског;

5-то сажалују, што је угарски сабор у Пешти потурио велико и прво начело земаљско-заступничке слободе, издвигавши суду земаљског — а за нас и народног заступника Светозара Милетића због правичне одбране ћирилице против Рауха и „справишта“ му;

6-то изјављују да свака окуда, која би Светозара Милетића због тога окривила јесте противна праву сваког Србина и човека, а Срби ће је умети достојно оценити и дочекати;

7-мо најпосле овај збор, протестујући против силе и неправде, управо завиди Светозару Милетићу, што њему у део паде, да поносно ступи за слободу и делом осветла начела, која је народ српски крвљу својом запечатити и која у срцу и души свију Срба живе.

Срби на овом збору сакупљени очекују, да ће се и остали Срби, општине и зборови овој изјави пред светом братски одазвати и тим посведочити, да су Срби сви за једног где је један за све.

—н.

Ево братске руге.

Спазио сам у „Народу“ две интелектуалне силе, које дижу глас свој да помогну народу у његовим тежњама да постане славан, велики и богат. Један од тихе двију у броју 15. вели да је свештеник под \$\$. иште „братску руку“ да се измире „клерикалци“ са народом, а напада и бједи народну странку саборску да не може горе бити. Бар мени се није свајко кад потвара, да је наша ствар била отвари календар политички да крстимо кога, кад је сватко сам себе крстио са својим делом и — неделом... Па и ти ваши — „клерикалци.“

Позивам тога брата нека дође са својим предлозима које обећава, али нека се и подпише пуним именом; па ћемо онда разговарати како се на сабор иде, — а ову одбрану свештеника ми му непримамо. Непримамо с тога,

што је против искуства нашега и гласа наше саборско повјестнице уписао свештеничке заступнике у најодлије кукавице, какви могу поћи на сабор народни: не — да служе народу своје, већ да употрбују — обичне дневнице — проскитају се од куће — и — доворе се код „комисара“, да добију какво шаренило... Бога ми, тако ја читам тај сервилни тон, који мање служи „свештенству“ на одбрану и част, него ли дотичним „владикама“ на срамоту и удар!

Нав ман ihn — рећи ће те. Ма не нагасте; већ проучите добро што сте написали, па вам неће пасти на ума, што ми никада није била што'но року „слаба страна“, на име да понијекнем србску (поповску) пословицу: „Мучно кова прежива — кад вук у њу гледа.“

Ја подписујем све што сте ви против „владика“ и њихове „депоидије“ туд написали: али сте заборавили по правници додати: да је то ваше заступано свештенство баш на сабору приликом попуњавања сабора гласало с нама а против патријара и владика. Ело?!...

Други је дописник „Народа“ огласио се у бр. 16. па и тај без пунога имена, а предлаже прекрасно „Свештеничке Семинарије“, те му та сама тема не би имену срамоте учинила, а ми би знали за тако риједка брата у „горњој краини“ од куда се он нише, гђе је богме баш мало нашије организатора, те би му се бар радовали, па га и помагали са објасњавањем нашије околиности.

Јест, тај брат С. М. В. има велику вољу; али му се подкрала рекао би нека спорадична жуч, те је организаторски његов дар превалио ако не у сталелу мржњу... а оно у тилипнику против нас свештеника у горњој краини. Ту је „мастан“ ђелуш — прљава кошуља — „чутура“ — „будаласта“ поладија — а само имаде „лвникама“, и — писац нежели никога „увраједити.“

Што писац с „владикама“ посла има, то неспада на мене, а тешко да је и он — писац — сам увјерен о своме што је ту рекао коме славу — коме срам. — Ја ово позивам хвалебнога дописника нека нам не таји свога пунога имена, ово тако важније разправа; па тко сто да сте, сад се бар небојте ни једнога владике; јер је патријаршија празна... А управ ће вам и осим тога сваки владика захвалити, да му помените те „чутураше“ јавно прокажете, да их се могу „насудити“...

Руси учени пишу о своме „глагољашком“ Свештенству некадашњем овако: „Свештенство заступало народ свој, а бијаше сиромашно као исти роб (Крестјани), без права као и овај, неук као и овај, некижеван богме често као и овај, гоњен као и овај, али међу собом тјесно скопчани: у крчи (vide „чутура“ ваца!) пјевају — у тавници одољевају ваједно.“ — Толстој I. у своме „Језуитском календару.“

Тако се та два частна дописника никакко не слажу, бар не слажу у аргументацији, и — што један диже, то овај други обара као какав граничарски „лашман“ — уз бјесна „обстар“... који не може жива „попа“ виђети! — „Народу“ пак на поштење препуштамо ове примјетбе!

У Карловци, 14. фебр. 1870.

Никола Веговић.

Из „Пеште.“

Пешта, 16. фебр. (Србски конгрес и противници; просветни буџет; школе; Смолка; Шер-Тос; Вагнер; Деак-Андраси; народности; нар. асистенти; магнати и Нако.) Приближује се 26. фебр. (10. март) за кој је дан заказана конференција Србаља у Новом Саду. Као што сам имао прилику и на путу и иначе разабрати, спремају се Срби са више страна на ту конференцију, шта више неке су обштинне изабрале изасланике своје на ту конференцију. У „Застави“ је одпре писано било, како Срби имају три главне ствари за саветовање и покретање, а то су: црквено-народни конгрес, граничарско, и србско питање, и наговешћено је, како би депутација по тим равним предметима групована могла у исто време све те ствари пред Њ. Величанством заступити и препоручити, из чега би наравно следовало, да би се и конференција у Новом Саду могла, и требала са свима тим стварима бавити, и целосходне одлуке доносити. Но ја, који сам у „Застави“ по покрену, дошао сам до тог увиђања, да би то могло оној ствари шкодити, коју ако не по важности, а оно по прекој потреби у први ред долази, а то је: црквено-народна ствар. Ми Срби имамо се борити не само противу спољни непријатеља наше народне ствари, него и противу унутрашњи противника, који нам из потаје замке плету, и онда нас с леђа бију, кад смо у фронту пред спољним непријатељем у најжешћој борби. Шта ти противници у нашем рођеном стану ненаправише од топчидерске катастрофе, шта ли не нанеше на Нови Сад, на овограно Србство? И сад подобни противници, да би протегли саборисање, док посејано семе плетак њивови не никне, или да би до деклараторског, и то из границе командованог сабора дошли, удивљају владама сумњу противу конференције у Новом Саду, наводећи, како ће се тамо са

конгреским и граничарско, и србско политично питање претресати, и подмећући, да ће се и србски народни конгрес са свима тим питањима мериторно бавити — зато ваља други и другачији конгрес. Наравно, да је и уставно и слободно, да се један народ у исто време са свима својим главним и животним питањима бави, и да иста путем одлука у зборовима покрене и формулише, а путем петиција, жеља, и тегиба из обштина, зборова, и из самог конгреса надлежним властима и телима представи — али у нас може то да поквари најпречу ствар и зато, што сами рођени Срби намере и тежње у сумњу доводе, и опрвују. Зато да би до црквено-народног конгреса што пре дошли, можда ће боље бити, да се овом приликом ограничимо на саму црквено-народну ствар, као што су то и Панчевци учинили, остављајући остале две ствари за ообено, и згодније време, које се две ствари такође могу оделити, тако, да се граничарска предузме у време, кад, и на начин, на кој је и остала браћа граничари без разлике вероисповести предузму, а за ообено србско политично питање могао би се још згоднији јужни ветар причекати. Што се пак прве ствари таче, то премда је могуће, шта више и изглед да ће се и без депутације постојећи конгрес што пре сазвати, то и пак треба да народ сам пожурити ту ствар, и због тога, што противници јако око тога настојавају, да се садашњи конгрес за разрешен прогласи, и да се нов „командирани“ са комесаром на челу сазове; ваља дакле да народ и опет несумњиву жељу своју изрази, да хоће наставак садашњег конгреса. Жалосно је то, да противна странка, или боље рећи фракција у Андришија „слуха“, да не рекнемо послуха налази, а Андришија је наравно код Њ. Величанства велеможан. Гр. Андришија још се није научно, на што га удворце србске наговарају; није из топчидерске катастрофе, и комесарства у Новом Саду још довољно науку подрео, или боље рећи он сваку ствар у нас са политичне стране сматра, и као да се влада по максими, да ваља поцепаност у народу подржавати, и због тога интригујућу фракцију подпомагати. Због тога се догађа, да се много којешта и противу уверења и воље дотичног стручног министра догађа, само зато, што „вишој политици“ Андришија другачије у рачун иде. Но ипак се надаги, да ће наше оборно понашање противнике наше обезоружати, и владу уверити, да ми за законитом цели законитим средствима тежимо. —

У данашњој саборској седници дошло је на дневни ред предлог Романа о уређењу средњих школа (гимназија, реалака и т. д.) Први је г. Ж. Поповић разложио предлог, који сам нам саобштио. На то је г. министар просвете изјаснио, да ће он још ове севије поднети законски предлог, о средњим школама, који ће у смислу 44. зак. чланка од год. 1868 т. ј. са обзиром на равне народности сачињен бити, и пошто Ж. Поповић и Ал. Мочоњи од своје стране одустану од тога да се сад предлог њијов разправа, то Милетић изјави, да он исти предлог као свој усваја; на примедбу К. Тисе; да то по пословном реду не иде, и на изјаву председника, да ће тај предлог у своје време заједно са министарским законским предлогом о устројству средњих школа на дневни ред доћи, ограничи се Милетић на то, да представи стање средњих школа у Бачкој и Банату, и разложи, како „Бачка и Банат броје 1½ милион душа, дакле седма део уже Угарске, како не само да од девет угарски правни академија и колегија ни једне нема у Бачкој и Банату, него од 105 гимназија у Угарској на Бачку од неки 600.000 душа спадају само две целе, и једна полугимназија, а на Банат од 900.000 душа спада само једна цела гимназија са две полугимназије, осим тога на обе покраине само две подреалке у Новом Саду и Вршцу; даље рече, да у том и лежи тешкоћа успешном решењу народносног питања, што ни ови који су сад, ни и они, који се спремају да буду управитељи жупанија и државе, и судије од доле до горе знаду и уче само мађарски, не уче и друге језике, које би у средњим школама научити требало, те тако одма вичу, да је државна целокупност, да је политично јединство државе у опасности, чим њијов лични положај због незнања други језика у земљи у опасност дође. Десница је особито жестила се, што је говорник споменуо „Банат“, те му у трипут некаде даље говорити, кад „Банат“ спомену, ма да је и сам председник примећивао, да је говорнику слободно употребити наименовање, које се њему згодно види. Међутим говорник се није дао смести, и чекао је мирно, док се бугра стиса, да настави: „Банат“ или ако вам се боље допада, „банатске жупаније.“

Затим дође новосадска гимназија на ред. Б. Халас од левице изрази своје негодовање, зашто да се каже: „Новосадска србска гимназија“, из тога би, вели, следовало, да може бити и „тотске“ и „романске“ гимназије. Министар Етвеш одговори му, да су гимназију у Новом Саду Срби основали, и да се зато назвала и може назвати „србска“ гимназија, у чему га и Њари подпомогне, те тако остаде

назив „србска“, и одобрено је годишњи 6200 фор.; код кронштадске (брашовске) гимназије, за коју је помоћ од 4000 фор. предложено и одобрено, предлози Ходош, да се ова место „грчко-источна“ назове „романска“ гимназија, и после дебате дође ствар на гласање; председник изјави најпре, да је већина зато, да се задржи: „грчко-источна“, но на примедбу са више страна, да није већина, учини се противу-проба са бројањем, и покаже се, да је већина за назив „романска гимназија“, и тако Ходош први пут продре са једним предлогом, на што му многи и народносно, и мађарски посланици са смејом гратуловаше. Овде буди речено, да та гимназија добива од романске владе подршку од 1225 дуката годишње, што је дугој дебати повода дало, у којој су и Гици и Бабеш, учествовали, и оба изразиле жељу, да уг. влада на толико у будуће подпомогне ту гимназију, да спољашња помоћ сувишном постане. У истом Кронштадту основана је и реалка, за коју романска влада 2000 дуката годишње даје, и оба су фонда сједињена, тако да ће с времоном од гимназије правна академија, од реалке политехника романска постати. Фонд сад већ износи на 300.000 фор. и у тим се заводима годишње по 70—80 Романа из Романије уче.

Борца предлози, да се у гимназији у Брду, у Зарандској жупанији даде годишња подпора од 4000 ф. по тај предлог као изненадан буде упућен на финансијски одбор ради мњења. Овде буди речено, да је ова гимназија у новије доба заведена, да су на ту цел романске обштинне у тој жупанији одступиле своје обштинске растеретнице, и да је за завод куљено једно добро са обилатом шумом, које је процењено у 60.000 фор. а вр. а изишло је на лиценцији за 100.000 фор. Код рубрике пет препарандија, које ће се основати на државни трошак, учини Ходош, писмен предлог да се при том узме обзир на народности, а мин. Етвеш изјави, да ће он то и по самој природи ствари и по закону учинити.

Кад смо код школски ствари, да вам саопштим неке вансаборске податке, из који се види, како народ свестан троши на своју просвету. Саса у Ердељу има на 200.000 и овај мали број народа подигао је од год. 1850. 20 нови цркви, 89 нови школа и школски зданија, 38 нови парохијали и проповедни домова, и то са трошком од једно 600.000 фор. и осим тога потрошио је други 600.000 фор. на оправу постојећи цркви, школа и домова. Наравно да они не троше на златне тороње и куле, на позлаћене скупоцене иконостасе и т. д. па јим више преост: је на праве потребе народне. —

Овде се бави чувени пољски патријота: Смолка, због жељезнице, која би се имала од Најхајла, долином Вага речице преко Н. Витре, Тренчина и даље саградити, и ради око тога, да друштво, које заступа, добије концесију на то. Такмац је друго друштво, које хоће исту жељезницу да долином П. Витре речице дужом и скупочијеном линијом да води, и у којој лични интереси играју улогу, јер је на том путу добро Јуста, који је председник Деаковом клубу, но по свој прилици, да ће Смолкино друштво на сабору победити, јер је правична очевидна на његовој страни. Србска омладина у Пешти, „Преодница“ изаслала је данас депутацију Смолки, која га је на србском језику поздравила, и којој је он на пољском језику одговорио. Реч је водио подпредседник друштва г. Исидор Ђирић. Говорник је нагласно изјаснио судбине и будућности Пољака и Србаља, и потребу узјамности, славенски племена: Смолка је нагласно потребу, да свако племе славенско негује своју племенску индивидуалност, у границама солидарности Славена, који су браћа, и којима је спас у федеративном саставу државном. —

Овде је и код Мађара провокација Шер-Тоса противу Војачине смешљив утисак учинила. И они веле: ако се Шер-Тос увређен нашао, требао је сам изазвати Војачину на двобој, а не овоме грдњу вратити, па онда казати му: таки си и таки, ако не позовеш на двобој, где би Шер-Тос избор оружја и предност имао. Зар Шер-Тос држи, да је „хонвид“ погрда — али зашто не рече, шта му је „Зачочник“ на основу његови рођених писама због Лоњског поља пребадио, него се пред Мађарима чини, као да му је „З.“ то замерио, да је „хонвид“.

Изјаснење генерала „Вагнера“ о неким договорима са јужнославенским вођама који би противу Турске, а по његовом другом изјаснењу у корист Аустрије били, убезбегнуло је Мађаре кад је оно лане Милетић у сабору казао, да се у граници припреме чине за освојење Босне, и кад је зато гр. Андришију интерпеловао, зна ли шта је у ствари, овај после неколико месеци порече те припреме и намере — а гле „Вагнер“ ји признаде. Сад ће бити на реду, да Милетић и опет Андришију запита, шта сад вели на изјаву Вагнера. Милетић ће интерпеловати такође и због Лоњског поља, због пучке соли у Хрватској, као

и због тога, што у Хрватској и Славонији још не влада уставно стање. —

Деак не изази из себе; узрок неће бити само старачка слабост здравља, и чување од назеба — него и незадовољство са постојећим стањем ствари; особито је одношај Деака према Андришију олодно, као и обратно. —

Крајна левица подделила се на две странчице; на странчицу ултра мађарску (Мадарас, и другови) и на странчицу жироидиста крајње левице: професори: Шварц, Хенслман, гдо је и Е. Калаји; који су и „Мађ. Ујшак“ у руке добили; Ирањи и Шимоњи као ривали стоје обашка, премда први у некој свеји стоји са страном жироидиста. Шимоњи се од свију све већма удаљава, и као да ће предскумити; често се виђа у скрамија деснице, гдо кокеташе са деоничарима. На левици нема му места, јер му је Тиса ривал. —

Овом приликом то вам јављам, да се између крајњи левицара и народносно заступника воде преговори о питању народности, који су још пре Божића одпочели.

У одбору том јесу: Ирањи, Е. Калаји, Ал. Мочоњи, Ходош, Милетић, и осим тога Шимоњи, и Мадарас, но ова двојца не долазе. Одборници мађарски примли су прву тачку србско-романског зак. предлога, по ком се у Угарској признају равни народи, даље то начело: да је језик већине становника већ по бићу те већине, а не по каквом избору унутрашње званичан, а за Србе да се окружење особено поводом предстојећа муниципија усвоји, пошто Романи за своју страну не траже то, као *conditio sine qua non*. —

Напоследку још једну крупнију ситницу. Пита се: ко ће накнадити народном, и односно Текелијом милитарном фонду они 3000 узамљени фор. што ји је Оловски архимандрит узамлио, и није инвестирао у намастир? In defectu alii fundi-assistentia. —

Данас се овде приповеда, да су неки мађ. магнати писали владци Наки, који је све једнако у Швајцарској у Женеви, да дође натраг, па да ће постати патријарх. Мисле ли мађ. магнати бирати патријарха? Ако ће га плаћати, могу и за себе једног изабрати, а народ ће себи свога изабрати.

Споменник Сави Текелији.

Просвета, то је једино мерило, којим се оцењују људи и народи. Било је времена, кад је број људи опредељивао снагу народа, но данас је то престало и снага народна рачуна се по ступњу просвете народне. Жели ли који народ до самосталности доћи, то је дужан ову снагу у себи самоме развити, ако није рад да та напреднији народи својом просветом прелаве и тако неосетно мало по мало у себе претопе, — а посао око просвете народне дужност је свакога члана народа. Па и ако то свакоме у дужност спада, ипак је у нашем народу врло мало људи, који су живот свој овој племенитој и узвишеној цели посвећивали. А што су рећи, и што је мање таквих бораца, тим веће признање заслужују од својих сународника. Међу ове редке мужеве спада и Сава Текелија, човек, који је за свога живота својим умним силама радио на просвети свога народа, а после смрти своје оставио своје материјално благо, да се кроз сва будућа времена синови српски у наукама изражавају.

Текелија је умро без порога и приноних сродника, и пред смрт своју усинио је синове српског народа, основавши две велике закладе за изражавање младих сиромашних Српчића, који за науком жедне. И ако није имао од срца порога, који би му име у спомену сачувао, остао је Текелија у спомену целога народа, стварајући себи све више и више духовних синова, који ће уз спомен имена његовог и просвету по народу ширити. Текелијин завод у Пешти само броја за 31 годину свога опстанка већ 135 питомца. Нисмо скоро ни у стању да оценимо текелијине заслуге и да догледамо замајај његових добротности, па ипак је он то све само из чисте љубави чинио без изгледа на награде и одличја каква. Највећа му је награда била утеха, да је народу добра учинио. Истина да је Текелија чинећи добро само своју дужност чинио као врстан син свога народа, али је уједно својим ретким пожртвовањем цео српски народ, а поглавито пак духовне синове своје вечитом благодарношћу задужио. Питомци текелијини највећма се одужују духу Саве Текелије ако по примеру његовом раде на срећи народа свога, — но ово не искључује још да чувству благодарности и спољашња израза даду.

У овој је цели покренута летос мисао, да питомци текелијини подигну споменик својој добротвору у Новом Саду, и тога ради образовао се одбор овде, који је преузео на себе посао око ове ствари. Тај је одбор поискао место за споменик од варошке новосадске општине, и ова се молба овој радо одавала, обећавши да ће свако место, које само за споменик згодно и уредно буде, драговољно уступити. Затим се одбор обратио вештачкој ливници туча у Беч и распитао се о начину

и уловима ливање самог споменика, одакле му је одговорено да ће 7 стопа високу слику за 3—4000 фор. а. вр. салити и са бронзом израдити.

Осим тога одбор се трудио, да прибави себи списак свију оних, који су добротворства текелијина уживали. Ово је осим свега највише посла одбору задао, јер у току времена многи од питомца текелијиних поумираше, многи се изгубише у спомену млађих питомца, па је врло тешко било саставити веран преглед свију, који су сада у животу. Тако од оних 135, који су питомци поштањског завода били познати је одбору само њих 92, који су још живи, за 29 ова одбор поуздано да су умрли, а 14 некадашњих питомца данас су одбору сасвим непознати. — Од питомца што су се на вишер-најштатској и звајимској војеној инжењерској академији учили нема одбор још ни једнога имена пред собом. Он се истина у своје време на академијску управу у Знајама обратио, али му одакле још до данас ништа одговорено није, и с тога се морао наново патријаршији нашој обратити, од куда се нада скорим ова имена некадашњих граничарских питомца добити.

Посао свега овога одбора је сада изашао са штампаним позивом, управљеним на све некадашње питомце текелијине, где их на прилагење позива, одредивши начин како да се исти приложи исплаћају. Ове позиве шаљаће он свима текелијиним питомцима, који су му досада познати, но како рекосмо да их има 14, за које одбор не зна да ли су још у животу, пошто су му сасвим непознати, то нека се иста браћа не нају уверења, него нека се братски одзову, а одбор ће им повину њиховом братском искрености на сусрет изићи.

По овоме се види да је одбор од своје стране све, што се могло, учинио, — и сада само стоји до одзива остале браће, па да се што пре — ако се буде могло већ до године подитне спомен Сави Текелији. — а.

ДО ПИСИ

— а. У Новоме Саду 23. фебруара. — Прошле недеље у четвртак и у петак била је редовна месечна скупштина варошке општине. — Обнародован је I. зак. чл. од г. 1870. о бројаном уговору са немачким државама. — Прочитана је наредба министарства за војну обрану, у којој исто јавља да ће се јануарица у месецу фебруару и у првој половини марта разасиљати, и уједно позива муницијске да ода сада ове приму досадању дужност ц. кр. магистрина, те може са раном а коња са сеном и зоби снабдевају, што ће им се свагда накнађавати. Овај је предмет упућен економском одбору, да спреми предлог како би се удеисти могло да се и у нашој вароши ждрепци сместе, чиме ће варош знатно добити, пошто је то најбољи начин да се раса коњска обогороди. — Мошонска жупанија позива ову варош, да јој потпомогне претставку, коју је ова ради укидања природне роботе сабору управила. И ова је ствар упућена економском одбору да исти о кој своје мишљење даде. — Школовска варош позива да јој се потпомогне претставка, којом иште од сабора, да овај реши, да војници ван службе не смеду оружје носити. На ово једногласно решено, да се та претставка потпомогне. — Овадња вероисповедна руско-унијатска општина искала је, да јој варош од сада учитеља онако плаћа, као што то и код осталих вероисповести чини, тим више, што јој вредна помоћ од 200 фор. кој је из католичког вероисповедног и из наставног фонда уживала, са 1. јуном т. г. престаје. Пошто варошка општина не зна зацело, да ли није можда министарство обвезано руско-унијатској вероисповедној општини новосадској помоћ давати, то се изашиљу: вел. судца, др. Ј. Суботић и вел. бележник да ту ствар сасвим извиде, и о њој у прву главну скупштину извештај поднесу. — Реформатска вероисповедна општина јављајући да има 230 за школу способне деце, моли да јој се још један учитељ одобрн и из варошке благајне плаћа. Пошто је ова молбеница само од свештеника потписана била, то се враћа натраг да се општина сама у законитој форми сврху реченог предмета изрази. — Приликом молбе привр. управитеља вар. реалке због сулентуре упраниеног места петог професора, која је молба школском одбору упућена, решено је да се школски одбор на своју дужност опомене, пошто још од почетка децембра није никад седнице држао. Уједно се ишти одбор позива, да празно место петог професора на реалци попуни. —

Била је доса варошког папњака по разним претстама стоке. За свиње је одређено 90 ланаца, и то слатинаста земља под Клисом и у рити од пута, ште води Кодином салашу, око Вуковићеве адиде, до прелава. За овце је одређено 220 ланаца у рити од кањког брега, до горњег прелава. За волове је дата пустара на Исавлову. А за краве и коње 120 ланаца на лиману и 330 ланаца у рити. Том приликом су утврђене и пристојбе, што се за стоку морају плаћати, и то 40 новч. од свинчета, 4 фор. од вола, 25 новч. од јагњета, 50 нов.

од овце и 2 фор. од краве и од коња. По најновијем попису стране стоке на новосадском атару ово је: 3188 свиња, 4772 овце, 398 волова, 820 краве и јунади и 825 коња. —

Осим овога најзатнији је предмет био еријални зајам. По усменом извештају градоначелником овај је предмет врло занемарен био, и сад се истом почело рачишћавати. Тако је досад већ 9 кућа, које су тим зајмом оптерећене биле, на лицитацији продате, и том је приликом варош код 8 кућа штевала, која штета износи на 20000 фор. Осим тога код 118 еријалних дужника нема довољено сигурности, и о овима би се посаветовати имало, на који начин да варош од себе опасност штете отклони через тога предлаже је градоначелник да се ови случајеви што пре извиде, и да се одмах у категорије поделе и већ сада реши, како се према таквим дужницима поступити има. На ово је др. Суботић предлаже, да се изашље један одбор, који ће све случајеве прегледати и онда о свему извештај поднети, па да главна скупштина истом онда о сваком поједином случају решава. Јов. Радовановић вел. судца предлаже да се дужници судским путем опомену, да интересе плаћају, и ако ове до одређеног им рока неби платили, да варош није одговорна за интересе. После дужне дебате око ова три предлога, напоследку се гласању приступило, и већином гласова примљен је предлог др. Суботића. Услед тога иште се и одбор који ће сумњиве случајеве извидити. У одбору су: Брановачки, Радовановић, Јездимировић, др. Суботић, др. Павловић, и Ђорђе Штевић. — Остали предмети, што су осим споменутих на скупштини били, од мање су важности.

М. У В. Кикинди 17. фебр. Врло ми је непријатно, што смо ми диштрикћани вагда у негодности околностима, те нам не можемо јављати из наше средине такве ствари, којима би се могли поносити, него кад нас већи јади стегну, ми се потужимо напнем трпељивом читајућем свету, износимо злодела оних, који би били познати, да нам буду браниоци наћи у сваком неприликама. Ми држасмо, да не може бити човека, који се неће тргнути, кад му се нечиста дела на јавност изнесу. Ал' познато је, да светлост не штоди првој боји, а има људи, којима је тако при образ, да светлост, коју на њих јавност баца, не може осветлити образа њиховог. Чисто сам уверен, да ће сваки, који наше одношаје само изближе познаје, рећи: „ево нам ошет диштрикћана, да се туже на самовољу, на малицијозност свога диштрикћанова.“ Ал' шта ћемо, кад је многим невољама нашим извор само у њему.

Општине су нам заштене, јер не имадосмо нигде ваљаног представништва, а врло мало добрих поглавара. Да тој невољи доскочимо, желили смо нове изборе, и ево их добисмо. Ал' црна душа, која је ропски одана или страстима својим, или ђудима свога господара, не може а да не покаже свога правога лица у свима приликама.

Диштрикћанов је обављајући нове изборе очевидно на то ишао, да створи таква представништва и поглаварства, која ће и њему а можда и његовим покровитељима добре услуге чинити. Он је усво, а можда и одозго измолио себи то право, да сам саставља кандидацијону листу за општинске представнике — што иначе нигде не бива, јер кандидација у том погледу није ништа друго, него самовољно наметање услужних особа, и изигравање слободног избора, особито пак онда, кад се од те листе одступати неда, као што је код нас било. И тако су општ. представништва састављена по самовољи, по себичним интересима онога човека, који је толико пута знашпан пред наш читајући свет као најцрња сенка у нашем друштвеном и политичном животу, коме је непрестано на језику „благостање народа“, а овамо не поштује у њега ни оно мало слободе, што му је и онако доста ограничавајући закон даје. — Тако незаконито изабрана или боље рећи наметнута нам представништва обавише по вољи диштрикћанова кандидације за бирове и ешкоте.

Наравно да су и ове незаконите; ал против самовоље против онога, у чијим је рукама власт не може се друкчије борити, него само свешћу и душевном јачином. Ове скидају образину са подлих лица, ове провиде сваку неваљалост, која се у себичним душама укорењила, па јој мушка и одважно на пут стају. Не можемо се тужити на бесвесност диштрикћана, ал' немају још довољно душевне и умне снаге, да превентивно на пут стају нападајима управљеним на грађанска права њихова, а тужбе им остају обично без успеха, што је врло поватно кад се узме: кога туже и коме га туже? Башахид, Меленци, Кумани, Карлово подлегло, а само се Врањевчани могуше одупрети самовољи Видићевој.

Па ти избори не могуше бити ни пре ни после, него баш у оно време, кад се већ приближујемо и избору земаљског посланика за башахидски срез. Можда г. Видић мисли, да је најновијим поступцима својим ако не баш

својој личној користи — јер чујемо да ће се опет кандидовати за посланика — а оно бар уг. влади послужно. Ал бирачи, који се после ових избора као из некога сна пробудише, сад јасно виде оне црне слике, које их у сну муцаше, ал их се опростити не могуше. Од сад ће се ваљда потрудити, да их ове не снају у дремежу, него при најистијој свести и крепкој мушкој вољи.

Но да нам се не каже, да смо неправедни па да само мане на среду износимо, морамо споменути, како је Видић у Меленцима поучавао народ да децу своју у школу шаљу. Кад је већ доказао свету, — ако он у опште доказивати уме — како је нужно, да се деца у школи уче, како могу и деца од простих родитеља до највиших звања доћи, онда је тек лебацио ово неколико карактеристичних речи: „та видите браћо, и ја сам паорче, па сам диштрикћанов; ал' но но, молим молим, не могу вапа деца бити сви диштрикћанови.“ Многи држе, да је она реч „паорче“ за истог господина врло деминутивна, јер и међу самим ваљанима паорима има их врло много, који у човеку бар његова основна грађанска права поштују.

Карловца 12. фебр. Смутња око Мариндола неостадохе без своје грозније посљедице, какове ми нисмо имали разлог очекивати, особито како се је код изтраге доказало, да познато у бр. 153. „Заставе“ п. г. читане претња никако нијесу писане под „Винцом“ (у Крањској); па и подисани тобоже „Емерик Патар“ да не живи. Тако су то дакле прометане смутње, о којима се највише разборити људи омишљају, да долазе те сплетке у народ од Раухови помагача! — Него да вам причам шта се збило: У прошли петак враћаше се људи са сајма измјешани ријечним друмом — Мариндола и „паорци“ на 1. сахат иза Карловца околи шесторица паора осамљена једнога Мариндолаца уз свога волића, те ће одмах један „муж“ ударити тога волића уз грубу ријеч: „жени с пута“. Мариндолац позва да је то дражење и пркос, лијено се пође уклањати; али сила незна што је мир и љубав, те богме удари нацаком и тога граничара. Остали „паорци“ покажу да им се тај ударац допада, те и они узму гуркати граничара и његова волића. На то се овај отресе на те бјесне зликовце, и — ту се одпочне гужвање...

Мариндолац зове се Вигњевић, чојек здрав и пуи снаге, он пусти свога волића, а стане главу своју бранити. У часу сва та пијана руља ваљаше се у крај шута у шангу. На то клупко насрну неколико Мариндолаца још, крешво одпоче на кебу... „Муж“ један падне мртван. — Мариндолац су неки позатваћорани код свога суда, те ће се ближе знати право о тој ствари.

Овђе позивамо службене „Народ. Нов.“ нека с мјеста престану о народном трошку разлаживати вјероку омразу, јер тим се баш органом близу конститује, да је дим-бан Раух на велико зло устао!

Из Мокрина. Латинска пословица вели: „да за мртве само добро што спомњемо“; но ми смо те среће да за мртвим и погребеним нашим бележником А. Веселиновићем, баш на длаке што добра споменути можемо, — а зла, зала судби канда смо с њим погребли, ако нам се како сад наново, са новим бележником не ушверцују. — Стедиште је отворено већ д. магистрату. — Из Кикинде нам већ неку удворицу С. спомињу и наговешћују за бележника будућег; част и поштоње тој нашој господи у Кикинди, ал није нужно да нам намећу покорне слуге своје; — зала им на старању, но тек толико да бар се сете, да у уставном времену, право бирања постои, а ми поред тога као најзатрпанија и замршена општина стручног човека потробујемо за бележника, а не шегрте — кои ће нам и тако рому општинској још већма осакатити; ал' не требамо ни понизно удворице — коме ће из Кикинде да се такат по Л. густу свира; ми без слободног избора — као што је обште мњење зато — никог за бележника примити неможемо, а г. Л. то наше право крћити нека се окане — а има доста наши дишт. детића, кои су дорасли да наше поверење у пуној мери задобију путем слободног избора; против сваког наметања знаћемо се законито оградити — и слободан избор извојеваати.

Оволико ради опомене унапред.

Нови Сад 24. фебр. Из Митровице нам јављају, да је тамошњи председник црквеног одбора, сазвао исти одбор на коме је међу осталим стварма предложио да се и од стране митровачке општине пошљу заступници на конференцију у Нови Сад, но да се ту подигла така вија и ларма да је председник морао седницу распустити.

Немило нам је да смо принуђени и такве ствари износити пред свет, које ни мало небацају лепу светлост на дотична лица. Зар у

овако важним питањима да нема ни достојанственог понашања да се може седница држати ако је већ тај случај, да има и противна мњења?

ТЕЛЕГРАМ УРЕДНИШТВУ „ЗАСТАВЕ“

Из Вршца. Црквена скупштина усвојила одлуке Панчевачке. Општина шаље у Нови Сад на конференцију председника Формаћа, и посланика Милосављевића.

НОВИЈЕ

— „Хон“ орган левице мађарске позива угарску владу, да истисне из земље аустријски папирни новац (банке) и да га замени са мађарским. Речени лист налази да би тим начином сви зајмови постали изближни.

У седници адресног одбора бечког рајхсрата која је држана 20. о. м. била је на реду далматинска ствар. Ту је минист. земаљ. домообране Вагнер прочитао дугачак извештај, којим се изјављује, да је ратно министарство закључило увести закон о земаљ. домообрани са преименањем која је Родић препоручио, и министарство усвојило. Министар унутрањих дела читао је инструкције које су дате ђенералима Ауерспергу и Родићу, као и целу преписку између Ауерсперга, Родића и министра председника. У одбору није нико ништа против приметно. Шиндлер предложи, да се та извешћа штампашу.

На више питања одговорио је министар унутрањих дела, да се амнестија неодоно на просте злочинце; и да обуставу увођења обранбеног закона Родић није обећао из сопствене побуде. Сад се неможе ни увести закон тај тамо, јер су протоколи „крештајем“ утамањени. Наименовање Родића није он у министарству потпомагао, и с тога је предложио цивилног намесника Флука. Венерал Родић је само заповедник војске, и његово наименовање зависи само од цара.

Трошкове приликом устанка учињене признала је угарска за заједничке; у војеном погледу оправдано је то, што је уклоњен Ауерсперт, јер за умирење беху министри спољни и војени, једно због велики трошкова а друго због тешкоће угушења устанка. На свршетку брани држање бив. мин. председ. Таге-а. — Рехбауер вели да ће поднети рајхсрату посебан предлог, јер неможе одобрити држање владино ни пре ни за време ни после устанка.

Румунска влада поднела је скупштини законске предлоге да се опет уведу: монопол дувана, и биљеговина (штемпл.)

ИЗЈАВА

На мој позив уписане се љетос у Карловцима многа г. чланови србскога сабора, и многи родољубиви Срби у мјесту и околини на књигу „Србско Далматински магацин за 1866 г.“ те су позавише мислим и предплатили са 60 н. за комад.

Скупљене уписаника и побирање новца тије нијесам ја обављао; него је то на себе узео клирик Дана Прица.

Но на моје големо чудо тужа се уредник поменуто књиге г. прота Николајевић: „да није никада примио нити имена уписаника, а још мање скупљених предплати од поменутога Прице, те зато да нијена адресу ту ни кредитовати могао књига.“

Ово изјављујући јавно умољавам поштовано уредништво „Заставе“ да би изволело ову изјаву колико ради мога оправдања, толико и ради знања обћега, а најпре оно г. који очекују да ће им „магацин“ још доћи; али предхвалим г. уредник сам овако баш нише ми: „... Они који једу бердов, могу свашта (! ? У.) учинити. Ја од њега (Прице) никад новце напред нисам искао; али кад ми он сам говори, и то по два пута, да ми новце скупљене шаље, а овамо их ја неprimам, то ме је ставило у сумњу, те му ни један магацин послао нисам, а нећу му већ ни послати, јербо немам ни једне књиге залишне. Све је расчано.“

Ја ту нетребао ништа додати, јер је морал сам по себи доста жалостан, кад су „бердову“ тако концн похватани. Ја сам богме најбољу намерију имао кад сам за наш „магацин“ јавно и на уписивање позвао. Све остало нека нам објасни и оправда речени бегословац Дана Прица, на које га ја евије у очи његовије г. професора и — добротворазбиља позивам.

У Карловцу, 13. фебр. 1870.

Никола Беговић.

Главна скупштина србске црквене општине новосадске држана је 16. (28) фебруара 1870 у којој је предрачун овај претресан и одобрен.

ПРЕДРАЧУН

за србску црквену општину новосадску за год. 1870.

Приходи.

По гласу стања главне црквене касе бр. 1. преосталоје с концем године 1869 го- товина 4026 фор. 71. нов. но кад из те своте преоставши с концем исте године сувишни од заклада изоставе онда је остало у главној црквеној каси 3261 8 и по

Приходи за годину 1870.	
Киприја од куће бр. 38.	5660
" " " " 40.	2573
" " " " 1879	500
" " за велики магацин у кући бр 40.	170
" " " подрум у истој кући	105
Арендн за 100 ланаца земље на ченеју.	1860
Камата од државних облигација и срећака	90
" од позајмљеног капитала приватни	162
Приход од ковчега, трећи црквени тасова, и добровољни прилога на подржавање општинске сиротинске куће око	600
	14.981 8 и по

